

האם הספרים המכונים ספרים חיצוניים שיש לנו אסורים לקריאה

בהרבה ראשונים (כמו שציינתי בקונטרס אורח חכמים) מבואר שספרים החיצוניים של הגמ' היינו ספרים החיצוניים שפירשו התורה מדעתם שלא כדעת חכמים (כגון שפי' להלכה ובהשקפה שלא כדעת חכמים ואין כלול בזה המפרשים שלנו שפירשו מדעתם כגון ראב"ע ועוד, ומיהו האג"מ נקט שא"א לעשות סיום על ספר מקרא שנלמד עם ביאור שלא נתפרש ע"פ חז"ל וצע"ע בכוונתו), ואין תוספת זו מהצנזור

כמו שיש מי שכתב כן ודבריו ליתא דהרי תוספת זו מופיעה בהרבה ראשונים כרי"ף ורא"ש ורמ"ה ועוד, ואדרבה אולי מן הגמ' שלנו נשמט מחמת הצנזור וצל"ע בכתבי יד בזה, עכ"פ זהו הגדרת ספרים החיצוניים, ואינו קשור למה שהדפיסו החוקרים בשם ספרים החיצוניים ושם זה לא נתנו אלא על דעת עצמם, וכבר כתבתי בעבר מכתב השגה לחכ"א ששגה בזה ובנה על זה תילי תילים של חשבונות. (וגם החכמת שלמה המיוחס לשלמה המלך ונקרא בפי החוקרים ספרים החיצוניים הביאו הרמב"ן והשתמש בו וגם עוד ספרים ש'זכו' לשם זה בפי החוקרים מובאים במדרשים כמה מעשיות ותאריכי השבטים הנמצאים בספרים אלו ואכמ"ל).

ויש עוד איסור נוסף של קריאה בספרי שטות ובזבוז זמן שהוא מבואר בגמ' בסנהדרין ק ע"ב לאסור, ויש מקום לומר דאינו בכלל הקורא בספרים החיצוניים שאין לו חלק לעוה"ב שספרים החיצוניים הם ספרי כפירה ויש בהם לתא דכפירה שהקורא בהם יענש שלא יזכה לעוה"ב ככפירה עצמה אבל כאן מהיכי תיתי ולא נזכר שם אלא אסור למקרי, ועוד דא"כ למה כתבו כל הראשונים בביאור ספרים החיצוניים שהם ספרי כפירה, תיפוק ליה שהם דברי שטות, ועוד למה התיר הנ"י ועוד ראשונים לקרוא באקראי ספר בן סירא והרי אם נשווה ספרים החיצוניים זל"ז הרי ספרי כפירה אסור לקרוא באקראי, ועוד דהרי נתבאר בגמ' שטעם האיסור של ספר בן סירא הוא משום שיש בו דברי הבאי שלא לצורך ואם נימא דכל מי שקורא בספר שיש בו דברים שלא לצורך אין לו חלק לעוה"ב לא הנחת בן לאברהם אבינו שיזכה לעוה"ב ומשנה שלמה שנינו כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב ועוד דבשו"ע הל' מוקצה כ' דספרי חשק המדפיסן עובר בלפני עיור ולמה המדפיס ספרים שאינם ספרי חשק אינו עובר בלפני עיור, ויש לציין עוד דבסנהדרין שם אמרי' דמילי מעלייתא דאית בבן סירא דרשי' ליה ואילו לגבי בעלי כפירה אמרי' בשבת עה ע"א שלא ללמוד מן המגוש וע"ע בפ"ט דברכות ולא היא גוהא גוהא עביד וכו' דלא ליטעו אבתריה (והארכתי בכוונת הגמ' שם בחיבורי על המדרש הגדול ר"פ בא).

ואמנם אי' במדרש עה"פ ויותר מהמה בני הזהר וגו' שכל המכניס לביתו ספר שאינו מכ"ד ספרים אין עפרו ננער בתחה"מ, ואפשר שאמרו כן בדרך רמז על ספרים שנוגדים את כ"ד ספרים, כמו שמצינו בכמה מקומות שנקטו דברים כנגד הנוצרים אמרו בלשון הסתר מפני היראה (עי' שבת קטז ע"א שכבר אז נתייראו מהם ועי' ע"ז ד), כמו שמצינו בפסיקתא רבתי די' הדברות עה"פ אנכי ה' אלהיך אם ייתי ברא דמקלקלתא וכו' וכן מה שאמרו עה"פ גם בן גם אח אין לו, וכן עוד מקומות שאמרו ברמז כמו שצינתי בביאורי על המדרשים.

ובמגיה למד"ר דפוס וילנא (וכן ראיתי סברא זו להרב לייכטר עורך הערות על מהר"י ונה למגילת אנטיוכוס) דעיקר הקפידא בספר שכתבו בסגנון התנ"ך עם פסוקים, ויש להעיר שזהו סגנון כתיבה ולא שייך בזה איסור דגם ספר יוסיפון שקראו בו הרבה ראשונים קרוב סגנונו ללשון מקרא וגם ספר הישר נכתב בלשון זו וגם בקידושין סו ע"א גבי אלעזר בן פועירא הובאה ברייתא קדומה מאוד של מעשה השנוי בלשון מקרא, ואם תאמר שהחילוק הוא אם מחולק לפסוקים או לא, מאן פסקה ומנ"ל שזה הגדר, וגם הבן סירא שמותר לקרוא בו באקראי ומילי מעלייתא דאית ביה דרשי' (סנהדרין שם) ולא חשו מצד שעשוי פסוקים ואולי נשתנה, אבל יתכן שבא לומר כנגד אותם שהוסיפו על התנ"ך ממש כמו בביב"ל שלהם שר"י, שבזה כוונת המדרש על המוסיף על כ"ד ספרים דיש קצת משמעות בלשון המדרש שיש לייחד כ"ד ספרים בפני עצמם בלא להוסיף עליהם ע"ש.

ומ"מ יש לשים לב שחלק מהספרים שהדפיסו בשם ספרים החיצוניים הם ספרים החיצוניים ממש שמאמינים בע"ז וכיו"ב.

